

ПРОМИСЛОВА БОТАНІКА ТА ФІТОРЕКУЛЬТИВАЦІЯ

О. О. Кобрюшко А. О. Кравцова

Промислова ботаніка як сукупність уявлень у фітології, флористиці та фітоценології про дію техногенезу на рослинний світ, відзначається достатньо широким теоретичним обґрунтуванням з виходом в практику оптимізації техногенного середовища шляхами фітосанації, фітомеліорації та фіторекультивациї.

Фіторекультивация як система заходів відтворення рослинного покриву при його суттєвих порушеннях або зведенні будується на широкій інженерно-технічній, екологічній і фітологічній основах.

Екологічне обґрунтування фіторекультивациї відповідно до теорії промислової ботаніки пов'язане з дослідженням та визначенням морфологічного, фізіологічного, біохімічного, генеративного стану рослин в умовах забруднення атмосфери, ґрунтів, субстратів та території, де необхідно здійснювати оптимізуєчі заходи. Вихідними заходами проведення фіторекультивациї є вибір стратегії визначення стійких рослинних видів.

Для уникнення матеріальних та фінансових витрат вважаємо за доцільне внести корективи в діючі проекти або в проекти в стадії розробки з фіторекультивациї на гірничо-збагачувальних комбінатах. Для цього необхідно: а) з'ясувати мету рекультивациї кожного відвалу, напрямок використання, а також попередню організацію, якою буде здійснюватися використання рекультивованої території; б) у відповідності з цим диференційовано проводити підготовку відвалів до рекультивациї (як готувати поверхню, який субстрат, яким шаром та де здійснювати відсіпку);

на відвалах, вкритих або не вкритих природною рослинністю, під біологічну рекультивацию слід готувати тільки горизонтальні поверхні великих територій не менш ніж 0,5 га;

на відвалах, вкритих природною рослинністю, слід повністю припинити відсіпку та порушення схилів. Так як вартість насіння багаторічних трав на один га схилю коливається від 0,6 до 6 тис. грн. ефект від них такий же як від дикої рослинності.

Підготовку горизонтальних поверхонь всіх відвалів (скельних та крихких порід) необхідно здійснювати наступним чином: а) видалити, вивезти або глибоко захоронити сміття, великі глиби та рештки рослин, б) ретельно «планувати» поверхню, в) провести відсіпку крихких або вскришених порід або чорнозему (без будівельного сміття та каміння), в) виконати планування поверхні з максимально допустимими ритвинами та гребенями 10-15 см.

Для посіву багаторічних трав, висадки маломірних саджанців лоха вузьколистого, абрикоса звичайного, білої акції, клена ясинолистого, бирючини звичайної та інших порід можливо вкривати скельні відвали мінімальним (15-20-25 см) шаром вскришених порід.